

worden beschouwd en dus voor de Krijgsraad zouden dienen te verschijnen.

Op zaterdag 22 september vonden in Amsterdam grote demonstraties tegen de troepenverschepingen plaats – er werd met kracht tegen opgetreden en er viel een dode. Dat laatste droeg er toe bij dat oproepen van de CPN en de EVC om op maandag in staking te gaan, een aanzienlijk succes hadden. Er reden geen trams in de hoofdstad en in tal van andere gemeentelijke alsook in particuliere bedrijven was het werk neergelegd – neergelegd, zo werd in Den Haag verontrust geconstateerd, óók door katholieke arbeiders. 's Middags kwamen ca. twintigduizend stakers op het Waterlooplein bijeen, waar een CPN-bestuurder hen toesprak. Trouwens, de CPN en de EVC wisten te bereiken dat ook buiten Amsterdam werd gestaakt, o.a. in Zaandam, Velsen en Rotterdam.

De stakingen die slechts één dag duurden (en die zich niet bij de Nederlandse Spoorwegen voordeden), konden het vertrek van het eerste contingent van de Zeven december-divisie niet verhinderen. Niet bepaald een enthousiast vertrek! Op de wagons van de troepentreinen stonden opschriften als: 'Vleestransport Amsterdam-Batavia', 'Wij gaan Sjahrir helpen' en 'Waren we maar NSB'ers!' Van de ca. drieduizend man die moesten wegvaren, ontbraken er ca. vierhonderdvijftig, 15 % (zij die wèl waren vertrokken, waren, aldus de minister van oorlog, 'zeker niet enthousiast'!), en toen korte tijd later het tweede contingent van de Zeven december-divisie wegvoer, ditmaal uit Rotterdam, ontbrak zelfs 22 %.

Dergelijke percentages zijn ons niet bekend voor de troepentransporten welke op die van de eerste twee contingenten van de Zeven december-divisie volgden. Het heeft evenwel zin dat wij, in de tijd weer even iets verdergaand, hier van die transporten een overzicht geven.

De vorming van de tweede divisie (ook haar kader was in Engeland opgeleid) begon onmiddellijk nadat de dienstplichtigen van de eerste de kazernes hadden ontruimd. Die tweede divisie werd op 1 maart '47 opgericht en bereikte Indië nog voor het begin van de Eerste Politionele Actie. Zij heette 'de Palmboom-divisie' – een palm was namelijk haar embleem, ontleend aan het wapen van Jan Pieterszoon Coen. Deze divisie vertrok zonder artillerie, omdat de tot in de lente van '47 in Indië gevoerde gevechten hadden aangetoond dat artillerie niet het eerst nodige was.²

¹ Raad voor Oorlogvoering: Notulen, 24 sept. 1946. ² De Zeven december-divisie was tevens uitgerust met luchtdoel- en antitank-geschut – dat was nauwelijks nodig: de Republiek bezat maar heel weinig gevechtsvliegtuigen en tanks.